

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-743

7.9.2022

Codan Forsikring

Motorvogn

Svik ved avtaleinngåelse? – uriktige opplysninger om eier av bilen? – fal. §§ 4-1, 4-2, 4-3, 4-14.

Sikrede krevde erstatning etter en bilbrann. Selskapet avslo kravet fordi det mente sikrede bevisst hadde brutt opplysningsplikten ved tegning, jf. fal. §§ 4-2 og 4-1. Selskapet hevdet sikredes sønn var eier av bilen, men at dette ikke var oppgitt for at sønnen skulle få en bedre forsikringsavtale. Selskapet viste bl.a. til at sønnen hadde kjøpt bilen, tatt opp billån og betalt avdragene. Selskapet sa opp alle skadeforsikringer sikrede hadde i selskapet og krevde at sikrede betalte utgiftene det hadde hatt til ekstern utredning med kr 25 000. Sikrede var uenig i selskapets avgjørelse og hevdet han var både formell og reell eier av bilen. Det at bilen også ble brukt av hans to sønner, og at den ene sønnen var ansvarlig for billånet ovenfor banken, mente sikrede var uten betydning, og han viste bl.a. til at familien betjente billånet i fellesskap. Sikrede hevdet også at selskapet ikke hadde gitt beskjed om sitt standpunkt i saken uten ugrunnet opphold, slik at varslingsfristen i fal. § 4-14 var oversittet. Vedrørende fristens utgangspunkt hevdet sikrede at selskapet måtte identifiseres med sin eksterne utreder hva angikk kunnskapen utrederen hadde mottatt. Nemnda kom til at selskapet kunne avslå sikredes erstatningskrav og kreve refundert utlegg til ekstern utreder som følge av svikaktige opplysninger ved tegningen. Nemnda kom videre til at selskapet hadde overholdt varslingsfristen i fal. § 4-14.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på bil og spørsmål om selskapet kan avslå sikredes erstatning etter bilbrann, si opp forsikringsavtalene i selskapet, nekte fremtidig kundeforhold og kreve refundert utlegg til ekstern utreder som følge av uriktige opplysninger ved tegning.

Sikrede hadde opprinnelig forsikring på den skadede bilen for perioden 10.11.20–9.11.21. Denne avtalen ble terminert 17.3.21 pga. manglende betaling. Ny forsikringsavtale ble inngått for perioden 18.3.21–9.11.21.

Selskapet mottok pr. telefon 15.6.21 melding fra sikredes ene sønn A om at en Audi A7 (2011-modell) hadde brent 14.6.21 og blitt tauet bort. Selskapet anmodet 17.6.21 om utfylt egenerklæring og skademelding og sendte 21.6.21 saken til ekstern utreder.

Selskapet mottok 5.7.21 egenerklæring og skademelding hvor det bl.a. var opplyst at det var sikredes andre sønn B som var fører av bilen, og som hadde parkert den, samt at det var to nøkler tilhørende bilen. Det ble bl.a. opplyst at bilen ikke hadde ureparerte skader og var i bra stand utvendig og innvendig.

Selskapet sendte 6.7.21 skademeldingen til utrederen og mottok så 15.7.21 diverse dokumenter fra utrederen, herunder bomutskrifter, referater/notater fra div. undersøkelser, samtaler med sønn A og B, samt et utredningssammendrag. I sammendraget fremgikk følgende under "*Resultater og vurderinger*":

Det vises i sin helhet til samtalereferat med formell eier og bruker av nevnte bil av 28.06.2021, samt samtalereferat med hans eldre bror av 25.06.2021. Formell eier (sønn B) har blant annet forklart seg om kjøpet av bilen, forsikringstegningen, - om tidligere skader og foranledningen til hvorfor bilen ble parkert der den stod da brannen oppstod.

Det vises spesielt til "*Notat fra utreder*" opprettet 01.07.2021, hvor det er redegjort for ulike samtaler med vitner, samt en kronologisk gjennomgang av de gjøremål og undersøkelser som er utført.

I tillegg vises til eget "*Notat fra utreder om søk med brannhund*", [...]

Eier av bilen har forklart at han tegnet ansvarsforsikring i If da han hentet bilen i K. våren 2020, til tross for at det var pant i bilen. Forsikringen ble etter noen dager overført på faren (forsikringstaker). Den 10.11.2020 ble forsikringen tegnet i Codan og igjen med faren som forsikringstaker. Eier har forklart at bakgrunnen til dette var å spare penger på forsikringen da han selv var under 23 år.

Det er eiers bror, ..sønn A., som har ordnet alt det praktiske omkring forsikringstegningen, samt hatt kontakten med forsikringsselskapet ved skaden som oppstod 14.06.2021. ..Sønn A.. hevder at det ble opplyst om at det var pant i bilen ved tegningen den 10.11.2020. Det var dessuten en "kompis av en kompis" som var selger av forsikringsdekningen. Uansett vil ikke videre undersøkelser om hvem som har sagt hva, bevise om det er opplyst om pant eller ikke.

Forsikringstaker, eier og bror har alle vært klar over at denne bilen eies, og betales av den yngste broren på 22 år, og at tegningen i farens navn kun er gjort for å få billigere forsikring. Dette må anses som uriktige opplysninger ved tegningen. Det er opplyst av eier at det var en bevisst handling fra deres side. ..Sønn A's.. opplysning til forsikringsselskapet da skaden oppstod, om at "både far og sønn" er brukere av bilen, kan etter notatskrivers mening ikke tillegges noen vekt, da eier av bilen fortalte at bilen ble tegnet på faren helt bevisst.

[.....]

Ut fra en samlet vurdering oppfattes denne brannen som svært mistenkelig. Det er ingen naturlig årsak at en bil skal begynne å brenne 4-5 timer etter den er parkert.

Uansett må Codan Forsikring AS vurdere om det er gitt korrekte opplysninger ved tegning, jf. det som en nevnt over om at bruker, og reell eier, er under 23 år.

Selskapet ba 2.8.21 utreder foreta ytterligere undersøkelser, herunder knyttet til bompasseringer og nøkler, og i notat 9.8.21 til selskapet skrev utreder bl.a.:

Notatskriver tok kontakt med forsikringstaker v/ ..sønn A.. og ..sønn B.. samme dag. De var også flere ganger i juli 2021 anmodet om å innhente bekreftelse eller annen dokumentasjon for at ..bilen.. ikke hadde passert bomringen i Oslo etter 28.04.2021. Noe svar på dette ble ikke den gang mottatt før saken ble sendt Codan Forsikring AS.

De lovte igjen at de skulle innhente dette, og sende det til notatskriver senest tirsdag 03.08.2021. Da noen bekreftelse eller annen dokumentasjon ikke ble mottatt som avtalt, ble de minnet om anmodningen igjen torsdag 05.08.2021. De ble fortalt at både Codan forsikring og notatskriver fant det særdeles merkelig at bilen ikke skal ha hatt en eneste bompassering i løpet av den siste 1,5 måneden. [...] De fikk en siste frist til mandag 09.08.2021 om å fremskaffe dokumentasjon. Denne ble mottatt til avtalt tid.

Selskapet mottok 23.8.21 nytt notat fra ekstern utreder, som hadde vært i dialog med B og A vedrørende avlevering av nøklene til bilen. Han skrev bl.a. at A og B ble kontaktet samme ettermiddag. De skulle sjekke om de hadde begge nøklene, og det ble avtalt at notatskriver skulle hente nøklene lørdag 14.8.21. De ble oppringt på formiddagen, men hadde glemt avtalen. Utreder purret på svar 20.8.21 og fikk opplyst at A kun fant en nøkkel.

Selskapet avsto ansvar 14.9.21 og anførte bevisst brudd på opplysningsplikten, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 4-1, og § 4-2. Selskapet sa samtidig opp alle skadeforsikringer sikrede hadde i selskapet med henvisning til fal. § 8-1, siste ledd, og påpekte at det ikke ønsket noe fremtidig kundeforhold med sikrede. Selskapet krevde i tillegg tilbakebetalt utgifter med kr 25 000 som det hadde hatt til ekstern utredning. Det informerte sikrede om hans klagemuligheter,

herunder at han kunne klage til Finansklagenemnda. I avslagsbrevet har selskapet beskrevet sakens faktum og vedrørende "opplysninger gitt ved tegning" har det bl.a. opplyst følgende:

..Bilen.. ble kjøpt av ..sønn B.. født ...98. Han er registrert som eier av bilen fra 21.06.2020 til 28.06.2020. Du er registrert som eier av bilen fra 29.06.2020.

Ved kjøpet ble bilen forsikret i IF, og forsikringen stod i ..sønn B's.. navn. Bilen sto forsikret i ditt navn en periode mens den var forsikret i If.

[....]

Forsikringen i Codan ble første gang tegnet 05.10.2021, og trådte i kraft 10.11.2020. Forsikringsforholdet ble terminert 17.03.2021, grunnet manglende betaling. Forsikringsforholdet ble tegnet inn på nytt, men er igjen terminert grunnet manglende betaling.

Ved tegning har du gitt en rekke opplysninger, blant annet hvem som er eier og bruker av bilen. Du har oppgitt at du er hovedbruker av bilen, at det ikke er noen annen hovedbruker enn forsikringstaker, og at det ikke er brukere under 23 år.

[....]

I samtale med utreder ble det avklart at reell eier og hovedbruker er ..sønn B... ..Sønn B.. fortalte utreder at det var han som kjøpte bilen i fjor sommer. Videre forklarte han at det er han som har tatt opp lånet, og at det er han som har betalt avdrag på bilen. ..Sønn B.. forklarte at du sjelden bruker bilen, bortsett fra en og annen gang til sentrum, men at din bruk blir stadig mindre. ..Sønn A.. har bekreftet at det er ..sønn B.. som kjøpte bilen, at det er han som er innehaver av lånet og at det er han som er hovedbruker av bilen.

..Sønn B.. forklarte at han kun tegnet ansvarsforsikring i If da han hentet bilen. Forsikringen ble tegnet for å få kjørt bilen hjem. Etter noen dager endret dere forsikringen slik at den ble registrert i ditt navn istedenfor ..sønn B's... Dette ble gjort fordi dere visste at du ville få et bedre tilbud på forsikring enn ..sønn B.. som var 22 år. Dere var klar over at man får høyere premie når man er under 23. Han forklarte også at han regnet med at du hadde bonus fra tidligere bil, og at forsikringen av den grunn ville bli ekstra billig.

Ved tegning er det også oppgitt at forsikringstaker hadde 0 skader de siste tre år. Når ..sønn B.. er reell eier av Audi A7, så vil også dette være uriktige opplysninger. ..Sønn B.. har tidligere stått som eier av en Audi A3 med registreringsnummer Denne bilen har fått skade, og er avregistrert pr. 26.02.2021.

..Sønn B.. har videre sagt at han fikk tilbake førerkortet for et halvt år siden, og vi stiller derfor spørsmål ved hvorfor han har stått som eier av en Audi A3 når han har vært uten førerkort. Særlig når denne bilen tidligere var registrert på ..sønn A.., som hadde et tilsynelatende turbulent forsikringsforhold mens han stod som eier av

[...]

På utreders spørsmål om ubetalt forsikringspremie, informerte ..sønn B.. at han hadde fått purring, og at han mente at det utestående nå var gjort opp. På grunn av mye jobb hadde han ikke hatt anledning til å følge opp alle henvendelser som hadde kommet på e-post. Det har også vært AutoPass-avtale på bilen, og denne har vært registrert i ..sønn B's.. navn, og det er han som har betalt fakturaene.

Videre skreve selskapet følgende om "SAKENS RETTSLIGE SIDE":

Det er på det rene at det er gitt uriktige opplysninger vedrørende eierforholdene slik at dere fikk tegnet en forsikring på bedre vilkår enn eier, ..sønn B.., ellers ville fått. Både ..sønn B.. og ..sønn A.. har bekreftet at det er ..sønn B.. som er reell eier og hovedbruker, og innehaver av lånet.

Når ..sønn B.. er reell eier innebærer dette således brudd på pliktene du har ved inngåelse av forsikringsavtalen etter Lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989 (FAL) § 4-1.

Bestemmelsene lyder:

§ 4-1 [....]

§ 4-2 [....]

Et forsikringsforhold er et utpreget samarbeids- og tillitsforhold, der selskapet må kunne stole på de opplysninger som gis av forsikringstaker og sikrede.

..Sønn B.. har forklart at forsikringen ble tegnet i ditt navn, nettopp fordi han ellers fikk en høyere premie. Dette er helt klart en bevisst bruk av en proformakonstruksjon for å unngå høyere premie for yngre sjåfører.

Ikke bare er det gitt uriktige opplysninger direkte overfor Selskapet, men dere har gått langt i å skjule eierforholdene. Dere har offentlig registrert bilen i ditt navn, og med dette har dere også effektivt avskåret Selskapet fra å oppdage realiteten. Med slik registrering vil ikke selskapet ha noen reell mulighet for å kontrollere eierforholdene ved tegning.

For øvrig er alle forsikringsselskaper underlagt strenge plikter etter offentligrettslig lovgivning. I henhold til hvitvaskingsloven har selskapene for eksempel en plikt til å føre korrekte opplysninger om hvem som er forsikringskunder. Med andre ord kan ingen forsikringsselskaper lovlig akseptere slike proformaløsninger som foreligger her.

Vi vil også gjøre særlig oppmerksom på at det er straffbart å gi uriktige opplysninger om omstendigheter som er av betydning for forsikringsselskapet: ...

Sikrede krever dekning under forsikringen og bestriker at selskapet kan avslå kravet pga. gale opplysninger om hvem som var reell eier av bilen under avtaleinngåelsen. Sikrede avviser at han ga gale opplysninger og anfører at han er både formell og reell eier av bilen, som var forsikret i hans navn. Dette gjelder selv om bilen også brukes av hans to sønner, og sønn B er ansvarlig for billånet ovenfor banken. Familien betjente lånet i fellesskap. Sikredes og hans to voksne sønner har delt på bruken av den aktuelle bilen, som er familie bilen i husstanden. Bilen ble overført til ham ca. en uke etter at den ble kjøpt av sønn B, og sikrede insisterte på å betale for den. Det skjedde likevel ikke fordi sønn B har inntekt, slik at betaling for utgifter til bil var hans måte å bidra til familiens samlede utgifter. Sikrede var ansatt i hotellnæringen og ble permittert da koronaepidemien kom til Norge i mars 2020, slik at det var naturlig at familiens hjemmeboende voksne barn var med på å betale familiens utgifter. Av den grunn var det heller ikke behov for å overføre lånet som ble tatt opp i forbindelse med kjøpet av bilen. Sikrede viser for øvrig til at utreders samtale med sønnene viser hvordan han var en del av beslutningen om at han skulle være eier av bilen, at han bl.a. reagerte på høy premie, og at bonusen ikke var høyere enn 50 %. Dersom sikrede ikke var eier av bilen, ville han ikke hatt noen mening om dette eller tillatt at hans bonus skulle "brukes opp" ved at det ble tegnet forsikring for en bil som ikke tilhørte han.

Sikrede erkjenner at det ved tegning burde vært opplyst at det også var andre (hoved)brukere av bilen i familien. Sikrede anfører imidlertid at denne feilen ikke tilsier at det foreligger et så grovt brudd på forsikringstakers opplysningsplikt at forsikringen kan sies opp i sin helhet, jf. fal. § 4-1. Sikrede hevder handlemåten uansett ikke kan medføre annet enn at selskapet kan kreve avkortning som følge av mangelfulle opplysninger ved tegning fordi det ikke er årsakssammenheng mellom de påståtte uriktige opplysninger om eierforholdet til bilen og bilbrannen som oppstod natt til 14.6.21.

Sikrede anfører at kontoutskrifter for august 2020 til juni 2021 hvor det fremkommer at han betalte for bilforsikring til tidligere forsikringsselskap fra august t.o.m. november 2020 dokumenterer at han er den reelle eier av bilen. I desember 2020 ble det tegnet forsikring hos selskapet. Det fremkommer videre at han betalte abonnement for bompenger i hele perioden. I tillegg fremkommer det av kontoutskriftene at hans voksne barn månedlig overførte større beløp til ham. Bilen ble kjøpt da han var permittert fra sin arbeidsplass, og dette fikk betydning for hvordan kostnadene i familien ble fordelt mellom familiemedlemmene.

Sikrede anfører også at selskapet ikke ga tilbakemelding "uten ugrunnet opphold", jf. fal. § 4-14. Selskapets utreder intervjuet hans sønner 25. og 28.6.21 (sønn A og B) i tillegg til en telefonsamtale 14.7.21 med sønn B. I notat etter samtale med sønn A 25.6.21 skriver utreder at "*..sønn B.. som er formell eier av bilen egentlig, og formell bruker av bilen*" samt "*Ser på din far som kun en forsikringstaker på papiret mens det er din bror som er bruker av bilen*". I notatet som senere ble oversendt selskapet er sønn B. omtalt som "*Sønn av FT og "eier" av bilen*". Sikrede hevder utreder og selskapet må identifiseres med hverandre, slik at det som kom til utreders

kunnskap 25.6.21, også må regnes for å ha kommet til selskapet. Fristen for når selskapet måtte varsle sikrede om at det vil si opp forsikringen, jf. fal. § 4-2, startet derfor å løpe 25.6.21. Siden Sikrede ble først varslet 14.9.21, og fristen i fal. § 4-14 er da overskredet.

Selskapet avviser ansvar og anfører at sikrede svikaktig har brutt opplysningsplikten ved avtaleinngåelsen ved å si at sikrede var eier av bilen, jf. fal. § 4-1, § 4-2 og § 4-3.

Selskapet anfører at sikrede tegnet forsikring som eier av bilen, men at det i samtale med utrederen ble avklart at reell eier og hovedbruker var sønn B. Sønn B forklarte at han kjøpte bilen sommeren 2020, tok opp lånet og betalt avdrag. Sønn B forklarte videre at sikrede (faren) sjelden brukte bilen, bortsett fra én og annen gang til sentrum. Sønn A bekreftet at det var sønn B som kjøpte bilen, var innehaver av lånet og hovedbruker av bilen. Sønn B forklarte at han kun tegnet ansvarsforsikring i lf da han hentet bilen for å få kjørt den hjem, og at den så etter noen dager ble forsikret i sikredes navn. Dette ble gjort fordi sikrede visste at han ville få et bedre tilbud på forsikring enn sønn B, som var 22 år, fordi personer under 23 år får høyere premie. Sønn B forklarte også at han regnet med at sikrede hadde bonus fra tidligere bil, og at forsikringen av den grunn ville bli ekstra billig.

Sikrede har i klagen kommer med en rekke nye forklaringer, men selskapet kan ikke se at dette endrer det som er kommet frem tidligere. Det følger av alminnelig bevisteori at forklaringer avgitt tett opp til hendelsen har mer vekt enn forklaringer avgitt på et senere tidspunkt, og at bevisene svekkes ytterligere dersom de endrede forklaringene er avgitt etter avslagsbrevet, jf. også FSN 5825.

Selskapet avviser at det har oversittet reklamasjonsfristen i fal. § 4-14. Selskapet avsto kravet 14.9.21, som er tre måneder etter mottatt skademelding. Selskapets kan ikke identifiseres med sin eksterne utreder med tanke på hvilket tidspunkt opplysninger har kommet til selskapet.

Vedkommende representerer ikke selskapet på generelt grunnlag, men har kun en spesifisert oppdragsfullmakt begrenset til innsamling av faktaopplysninger. Så lenge en ekstern utreder ikke har mandat til å fatte en beslutning i saken, kan heller ikke den informasjonen han mottar umiddelbart utløse en aktivitetsplikt for selskapet, jf. NOU 1983:56 s. 56, som sier at reklamasjonsfristen begynner å løpe fra tidspunktet selskapet blir kjent med forholdet, at det må kreves positiv kunnskap, og at det ikke er nok at selskapet burde ha vært klar over forholdet.

Vedrørende fristens lengde viser selskapet til NOU 1987:24 s. 104 om at det må få en rimelig, kort tid til å vurdere om det vil påberope seg et forutsetningsbrudd som det er blitt kjent med og NOU 1983:56 s. 96 om at selskapet har anledning til å bruke den tid som etter omstendighetene er nødvendig for å ta standpunkt til avkortningsspørsmålet, men heller ikke mer. Selskapet viser også til Rt. 2013 s. 1235 hvor Høyesterett uttalte at:

Et avslag om svik innebærer en svært alvorlig beskyldning mot forsikringstakeren. Dette nødvendiggjør et forsvarlig beslutningsgrunnlag som kan være tidskrevende å få frem. Bestemmelsen i § 4-14 første ledd siste punktum om at selskapet samtidig med reklamasjonen skal orientere om adgangen til å kreve nemndsbehandling, bærer da også tydelig bud om at det "standpunkt" forsikringstakeren skal ha beskjed om, må ha en slik kvalitet at det tåler etterprøving. Hvorvidt selskapet har benyttet for lang tid til å ta standpunkt – altså et ugrunnet opphold – må vurderes på denne bakgrunn.

Selskapet viser til at nemndspraksis har akseptert en saksbehandlingstid på to–tre måneder fra mottak av skademelding til avslaget foreligger, og fristen er derfor ikke oversittet. Selskapet viser også til at enkelte forsinkelser skyldtes forhold på sikredes side. Det tok to–tre uker før selskapet mottok skademelding og egenerklæring, og ekstern utreder måtte purre ca. en uke for å få svar vedrørende bomplasseringer. Selskapet peker også på at det dreide seg om en bilbrann der bilen

var nærmest utbrent og en rekke forhold fortsatt er uavklart, herunder hva som faktisk har skjedd og hva som er årsaken til brannen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan

1. avslå erstatning for sikredes bil etter bilbrann,
2. si opp hans forsikringsavtaler i selskapet,
3. nekte ham fremtidig kundeforhold og
4. kreve refundert utlegg til utreder

som følge av uriktige opplysninger ved tegning.

Nemnda forstår saken slik at sikrede står oppført som "forsikringstaker" for forsikringen, men at alt det praktiske ble ordnet av sønn A i samarbeid med sønn B. I så fall må A og B regnes som fullmektiger for forsikringstaker/sikrede, som da hefter for de opplysninger som ble gitt under avtaleinngåelsen.

Nemnda ser først på om selskapet har overholdt varslingsbestemmelsen i fal. § 4-14, som sier at:

Hvis selskapet vil gjøre gjeldende at det etter en av reglene i dette kapitlet er helt eller delvis fri for ansvar eller har rett til å si opp forsikringen, skal det gi forsikringstakeren eller sikrede skriftlig beskjed om sitt standpunkt. Beskjeden skal gis uten ugrunnet opphold etter at selskapet ble kjent med det forhold som medfører at regelen kan anvendes.

Sikrede anfører at selskapet ikke ga beskjed om sitt standpunktet "*uten ugrunnet opphold etter at selskapet ble kjent med det forhold som medfører at regelen kan anvendes*", jf. fal. § 4-14, 1. ledd, 2. punktum.

Ifølge Rt. 2013 s. 1235 begynner tidsfristen å løpe når selskapet har kvalifisert mistanke om disse forholdene.

Sikrede meldte kravet pr. telefon 15.6.21. Selskapet sendte avslagsbrevet 14.9.21. Dette gir en total saksbehandlingstid på tre måneder i en periode hvor det også ble avviklet sommerferie. Som utgangspunkt må en total saksbehandlingstid på tre måneder i en svik sak godkjennes, jf. FinKN 2021-360, 2021-622 og 2017-525.

Sikrede har anført at fristen i fal. § 4-14 er overskredet fordi sikrede først ble varslet 14.9.21, mens selskapets utreder skal ha lagt til grunn 25.6.21 etter samtale med sønn A at det var sønn B som var eier og bruker av bilen, og at sikrede kun var forsikringstaker på papiret. Sikrede hevder at utreder og selskapet må identifiseres, slik at fristen begynte å løpe 25.6.21. Men selv om fristen begynner å løpe 25.6.21, ligger et avslag 14.9.21 godt innenfor rimelig saksbehandlingstid. Nemnda vil for øvrig bemerke at selskapet først mottok skademelding 5.7.21 etter at det hadde purret på sikrede, og at denne perioden må være sikredes risiko. Det er derfor klart at selskapets standpunkt ble gitt "*uten ugrunnet opphold*", og at selskapet har overholdt sin varslingsplikt i fal. § 4-14.

Spørsmålet blir så om selskapet kan avslå erstatningen og si opp sikredes avtaler.

Fal. § 4-1 om "forsikringstakerens plikt til å gi opplysninger om risikoen" sier:

I forbindelse med inngåelsen eller fornyelse av en forsikringsavtale kan selskapet be om opplysninger om forhold som kan ha betydning for dets vurdering av risikoen. Forsikringstakeren skal gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål. Forsikringstakeren skal også av eget tiltak gi opplysninger om særlige forhold som han eller hun må forstå er av vesentlig betydning for selskapets vurdering av risikoen. Ved innhenting av helseopplysninger gjelder § 13-1, § 13-1 a, § 13-1 b og § 13-1 c tilsvarende.

Blir forsikringstakeren klar over at han eller hun har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om risikoen, skal forsikringstakeren uten ugrunnet opphold melde fra til selskapet om dette.

Nemnda forstår saken slik at bilen ble kjøpt av B, og at han var registrert som eier av bilen fra 21.6.20 til 28.6.20. I denne perioden var bilen forsikret i If. Bilen ble omregistrert til sikrede som eier fra 29.6.20, og forsikringen ble samtidig overført til ham. Forsikringen ble flyttet til selskapet første gang 5.10.20 og trådte i kraft 10.11.20. Forsikringsforholdet ble terminert pga. manglende betaling, men var i kraft på skadetidspunktet.

Det er videre opplyst at sikrede ved tegning ga opplysninger om han var eier og hovedbruker av bilen, og at det ikke var noen under 23 år som brukte bilen.

Selskapet anfører at B er reell eier og bruker av bilen, og at sikrede derfor ga gale opplysninger under tegning.

Det er klart at sikrede er formell eier i den forstand at bilen er registrert i hans navn. Forsikringen er også tegnet i hans navn. Sikrede anfører at han også er reell eier av bilen selv om bilen også brukes av hans to hjemmeboende sønner, og sønn B er ansvarlig for billånet ovenfor banken.

Ut fra de forklaringer som ble gitt til utreder umiddelbart etter skaden, må nemnda legge til grunn at sønn B ønsket seg bilen, tok opp billån, reiste for å kjøpe bilen, betalte den, var hovedbruker av bilen og betalte avdrag på billånet. Bilen var også opprinnelig registrert på B, men ble omregistrert til sikrede uten at dette synes reflektert i noen kjøpsavtale eller betaling fra sikredes side. Dette tilsier at B var reell eier av bilen. Nemnda peker på at hvis bilen ble betalt av B, har forsikringstaker ingen økonomisk interesse i den og heller ikke noe krav på selskapet. Selskapet har imidlertid ikke avslått pga. manglende økonomisk interesse, men pga. svikaktig brudd på opplysningsplikten, jf. fal. § 4-1 og § 4-2.

Nemnda kan ikke se at sikredes senere opplysninger om at han og hans to voksne sønner har delt på bruken av den aktuelle bilen, at det er husstandens familiebil, og at den ble forsikret på ham uken etter at den ble kjøpt, dokumenterer at han er den reelle eier av bilen. Det samme gjelder opplysninger om at sikrede skal ha insistert på å betale for den, men at det ikke skjedde fordi sønn B har jobb og tjener penger, mens sikrede var permittert, og B's betaling for bilen var B's dekningsbidrag til familiens samlede utgifter. Begge sønnene har dessuten erkjent at forsikringen ble tegnet i sikredes navn for å få bedre forsikringspremie fordi sønn B var 22 år da bilen ble kjøpt og fordi sikrede hadde opptjent bonus.

Sikrede anfører at utskrifter fra hans bankkonto for august 2020 til juni 2021 viser at han betalte bilforsikring til tidligere forsikringsselskap, abonnement for bompenger, samt at hans voksne barn månedlig overførte større beløp til ham. Det fremgår imidlertid ikke av sikredes utskrifter hvilken bil det er betalt bompenger for og heller ikke hva de øvrige transaksjonene på kontoutskriftene gjelder. Utskriftene er derfor ikke tilstrekkelig til å bevise at sikrede er reell eier av bilen.

Nemnda mener etter dette at det ble gitt gale opplysninger om eierforholdet ved tegning. I så fall følger det av fal. § 4-2 første ledd at dersom forsikringstakeren svikaktig har "forsømt opplysningsplikten etter § 4-1, og det er inntruffet et forsikringstilfelle, er selskapet uten ansvar overfor forsikringstakeren". Videre sier fal. § 4-3 annet punktum at selskapet ved svik hos forsikringstakeren kan "si opp denne og andre forsikringsavtaler det har med forsikringstakeren med øyeblikkelig virkning". Svik betyr at man bevisst gir gale opplysninger i den hensikt å få en bedre forsikringsavtale enn man ellers ville få. Ut fra B's og A's forklaringer til utreder ble forsikringen tegnet med sikrede som eier for å få en bedre forsikringspremie enn det B ville fått selv. I så fall ble de gale opplysningene gitt for å få en avtale de ellers ikke ville hatt krav på, og

selskapet er uten ansvar for de inntrufne skadene. Selskapet har dessuten rett til å si opp forsikringsavtalene det hadde med sikrede med øyeblikkelig virkning, jf. fal. § 4-3, annet punktum.

Selskapet har krevd tilbakebetaling for utgifter til ekstern utredning med kr 25 000. Sikrede har her forledet selskapet til å inngå avtale på gale premisser, og dette må regnes som ansvarsgrunnlag i forhold til de utgifter dette påfører selskapet i den utstrekning utgiftene er en påregnelig følge av sikredes adferd. Ved svikaktig opptreden må man regne med at selskapet bruker ressurser på å finne ut av forholdet. Sikrede er derfor ansvarlig for dette beløpet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).